

FESTIVAL VAN VLAANDEREN MECHELEN PRESENTEERT

LUNALIA

DO 30.04 – 20:15

Between Sorrow and Spirit

Casco Phil &
het Vlaams Radiokoor

Dit concert wordt rechtstreeks uitgezonden
op radio Klara.

40% Vasks
20% minimalisme
20% spiritualiteit

LOCATIE

Sint-Romboutskathedraal

BEZETTING

Casco Phil:

Benjamin Haemhouts, *dirigent*

Camila Mandillo, *sopraan*

Marie-Juliette Ghazarian,
mezzosopraan

Eerste violen: Maximilian Lohse,
Katrien De Bièvre, Edoardo Brandi,
Aude Vandenputte, Hannah Van
Laere, Charlotte Knops

Tweede violen: Dirk Uten, An
Simoens, Karin Gutsche, Reinout
Pauwels, Hans De Vos

Altviolen: Manon Vervaet,
Laura Marchetti, Helena
Raeymakers, Iris Roggeman

Cello: Johannes Burghoff, Anthony
Gröger, Suzanne Van Duuren

Contrabas: Katrien Dupont,
Lennert Janssens

Percussie: Philip De Jager

Orgel: Ben Van Nespen

Vlaams Radiokoor:

Sopranen: Hanna Al-Bender,
Kristien Nijs, Lidwien Van Winckel,
Valeriia Pieters, Jolien De Gendt
Alten: Estelle Lefort, Herlinde Van
de Straete, Rob Cuppens,

Victorina Eeckeloo, Clare Wilkinson

Tenoren: Ivan Goossens, William
Branston, Michiel Haspeslagh,
Etienne Hekkers, Ruben Goriely

Bassen: Marc Meersman, Kai-
Rouven Seeger, Paul Mertens,
Philippe Souvague, Nicholas
Bodoczk

Programma

Arvo Pärt (°1935)

Fratres - versie voor strijkers en slagwerk

Peteris Vasks (°1946)

Veni Creator Spiritus - wereldcreatie, commissie door Casco Phil

Alfred Schnittke (1934-1998)

Drei geistliche Gesänge (1984)

Moderato

Pesante

Largo

Giovanni Battista Pergolesi (1710-1736)

Stabat Mater

Liedteksten

Peteris Vasks

Veni Creator Spiritus

Veni, Creator Spiritus,
mentes tuorum visita,
imple superna gratia
quae tu creasti pectora.

Accende lumen sensibus:
infunde amorem cordibus:
infirma nostri corporis
virtute firmans perpeti.

*Kom Schepper, Geest, daal tot ons neer,
houd Gij bij ons uw intocht, Heer;
vervul het hart dat U verbeidt,
met hemelse barmhartigheid.*

*Verlicht ons duistere verstand,
geef dat ons hart van liefde brandt,
en dat ons zwakke lichaam leeft
vanuit de kracht die Gij het geeft.*

Alfred Schnittke

Drei geistliche Gesänge

I
Bogoroditse D'évo, raduj's'a.
Blagodatnaja Marije, Gospod s Toboju;
blagoslov'enna Ty v zhenakh,
i blagoslov'en plod chreva Tvojego,
jako Spasa rodila jesi dush nashikh.

II
Gospodi, Gospodi lisuse Khrist'e,
Syn'e Bozhij, pomiluj m'a,
pomiluj m'a
gr'eshnogo.

III

Otche nash, lzhe jesi na n'eb'es'ekh!
Da sv'a tits'a im'a Tvoje,
da priid'et Tsarstvije Tvoje,
da bud'et vol'a Tvoja
jako na n'eb'esi i na z'emli.
Khl'eb nash nasushchnyj
dazhd nam dn'es,
i ostavi nam dolgi nasha,
jako zhe i my ostavl'ajem dolzchnikom
nashim.
I n'e v'edi nas vo iskushenije,
no izbavi nas ot lukavago.
Jako Tvoje jest Tsarstvo
i sila i slava vo v'eki.
Amin.

Giovanni Battista Pergolesi

Stabat Mater

Stabat Mater dolorosa
Juxta crucem lacrimosa
Dum pendebat Filius

Cujus animam gementem
Contristatam et dolorentem
Per transivit gladius.

O quam tristis et afflicta
Fuit ilia benedicta
Mater Unigeniti !

Quæ mœrebat et dolebat,
Et tremebat, dum videbat
Nati pœnas inclyti.

De Moeder stond door smart bevangen
en met tranen langs haar wangen
waar haar zoon gekruisigd hing

En het was haar in haar lijden
of een zwaard haar kwam doorsnijden
dat dwars door het hart heen ging.

Hoe verdrietig en verloren
was de toch zo uitverkoren
moeder die hem 't leven gaf.

Ze moest klagen, ze moest rouwen
en ze beefde bij 't aanschouwen
van zijn vreselijke straf.

Qui est homo qui non fleret
Christi Matrem si videret
In tanto supplicio?

Quis non posset contristari
Piam Matrem contemplari
Dolentem cum Filio?

Pro peccatis sure gentis,
Vidit Jesum in tormentis,
Et flagellis subditum.

Vidit suum dulcem Natum
Morientem, desolatum,
Oum emisit spiritum.

Eja Mater, fons amoris,
Me sentire vim doloris,
Fac, ut tecum lugeam.

Fac, ut ardeat cor meum
In amando Christum Deum,
Ut sibi complaceam

Sancta Mater, istud agas,
Crucifixi fige plagas
Cordi meo valide.

Tui Nati vulnerari
Tarn dignati pro me pati
Pœnas mecum divide.

Fac me vere tecum flere
Crucifixo condolere,
Donec ego vixero.

Justa crucem tecum stare,
Te libenter sociare,
In planctu desidero.

Wie voelt er geen tranen komen
die daarheen wordt meegenomen, waar
hij Christus' moeder vindt?

Wie zou tranen binnenhouden
als hij dat verdriet aanschouwde
van de moeder bij haar kind?

Zij zag wat hij heeft geleden
voor het kwaad dat mensen deden,
zag de zwepen, zag het slaan,

Hoorde 't kind, door haar gedragen,
stervende om bijstand vragen,
zag hoe hij is doodgegaan.

Vrouw van liefde en genade,
wil toch op mijn schouders laden
alles wat U lijden doet.

'k Wil mijn hart aan hem verpanden,
laat mij dan van liefde branden
opdat ik hem zo ontmoet.

Moeder, wil mijn hart bezeren
met de wonden die hem deren,
die zo nederig wilde zijn

Om te lijden voor mijn zonden.
Laat mij lijden aan zijn wonden,
laat mij delen in zijn pijn.

Laat mij huilen aan uw zijde,
laat het kruis ook mij doen lijden
tot ik zelf eens doodgaan moet

k Wil mij naar het kruis begeven
om daar met U mee te leven
in wat hem zo lijden doet.

Virgo Virginum preclara,
Mihi jam non sis amara,
Fac me tecum plangere.

Fac ut portem Christi mortem,
Passionis fac consortem,
Et plagas recolare.

Fac me plagis vulnerari
Cruce hac inebriari
Ob amorem Filii.

Inflammatum et accensum
Perte, Virgo, sim defensum
In die iudicii.

Fac me cruce custodiri,
Morte Christi premuniri,
Confoveri gratia.

Quando corpus morietur
Fac ut animam donetur
Paradisi gloria.
Amen.

Stralende, ik moet U eren,
wil U toch niet van mij keren,
laat mij huilend bij U staan.

Laat mij Christus' dood ervaren,
laat mij in mijn hart bewaren
al wat hem is aangedaan.

Laat zijn pijnen mij genaken,
laat het kruis mij dronken maken
van de liefde voor uw zoon

En wil dan mijn voorspraak wezen
als ik 't helse vuur moet vrezen
na het oordeel voor zijn troon.

Laat het kruis over mij waken,
laat zijn dood mij sterker maken,
zodat hij me begeleidt

En mijn ziel, als 't lijf moet sterven,
de verrukking doet verwerven
die de hemel ons bereidt.
Amen.

Between Sorrow and Spirit

Soms zegt een eenvoudig gebaar meer dan een overvloed aan woorden, verstillend meer dan een uitbundig geluid. Die gedachte vormt de rode draad in dit programma. In zijn nieuwe *Veni creator spiritus* realiseert Peteris Vasks met minimale middelen een maximale spirituele intensiteit, net zoals Arvo Pärt dat doet in *Fratres*. Niet toevallig worden beide componisten vaak gerekend tot de Nieuwe Spiritualiteit, een stroming die vanaf de jaren 1970 reageerde op de verregaande complexiteit van het naoorlogse modernisme. De tendens tot stilistische vereenvoudiging en hernieuwde verbondenheid met de traditie klinkt ook door in het werk van Alfred Schnittke, die in zijn eclectische polystilistische werk een eigenzinnig alternatief voor de avant-garde ontwikkelde. In zijn *Drei geistliche Gesänge* knoopt hij hoorbaar aan bij de Russisch-Orthodoxe traditie. Het programma wordt vervolledigd met Pergolesi's zielsnijdend mooie *Stabat Mater*. Ook hier klinkt een stilistische tegenbeweging: onverholen operateske expressiviteit en een galant proto-classicisme als reactie op het geleerde contrapunt van de barok.

Negen rituele variaties

Omstreeks 1970 beleefde de Estse componist Arvo Pärt (1935) een diepe artistieke crisis. Het serialisme van zijn orkestwerk *Nekrolog* was een doodlopende weg gebleken. Zijn openlijk religieuze *Credo*, waarin hij hymnische koorklanken postmodern laat stukslaan op een apocalyptische kakofonie, was hem op een berisping van het Sovjet-regime komen te staan. Een tijd van herijken brak aan. Componeren deed Pärt in deze periode weinig, al maakte hij een diepgaande studie van middeleeuwse en renaissancemuziek. Zijn muzikale wedergeboorte voltrok zich uiteindelijk in 1976 met *Für Alina*, een kort pianostukje dat in al zijn uitgebeende eenvoud een hele nieuwe klankwereld introduceerde. Pärt, de voormalige serialist en collagecomponist, volstaat hier met een serene melodie die steeds wordt gestut door de dichtstbijzijnde toon van een onveranderlijke drieklank. Het klinkende resultaat is de tijdloze afwisseling van consonanten en milde dissonanten die Pärts muziek onmiddellijk herkenbaar maakt. Pärt doopte zijn nieuwe componeerwijze tot 'tintinnabuli', naar het Latijnse woord voor 'klokjes'. Het bleek een stijl en een systeem in een. Dezelfde componeertechniek ligt ten grondslag aan *Fratres* (1977). Omdat het werk voor een variabele bezetting werd geschreven, bestaan er verschillende instrumentaties van *Fratres*. Van de versie voor viool en piano, die bekend werd door violist Gidon Kremer, tot de variant voor strijkorkest en percussie die vanavond op de lessenaars verschijnt. De basis van *Fratres* is een hymne-achtig driestemmig thema dat negen keer klinkt, steeds een tert lager. Je zou kunnen spreken van negen rituele variaties. Na iedere variatie volgt een stilte die enkel wordt doorsneden door percussieve klanken: getik van een woodblock boven het afgrondelijke gonzen van een grote trom.

Een bede om verbondenheid uit liefde

Ze zijn altijd frappant geweest: de parallellen tussen Arvo Pärt en Peteris Vasks. Net

als zijn Estse collega ontwikkelde Vask (Letland, 1946) zich vanaf de jaren 1970 tot een van de krachtigste stemmen van de neospirituele muziek. In zekere zin leek die loopbaan voorbestemd. Vask groeide op als zoon van een protestantse predikant. Vanuit de pastorie van zijn vader keek hij uit op de muziekschool waar hij zijn eerste vioollessen en, later, contrabaslessen kreeg. Muziek en religie waren voor hem van meet af aan verbonden. Het bleek een lastige combinatie voor een componist die zich moest ontwikkelen onder een bewind dat religie als staatsvijandig beschouwde. Zijn eerste, ook toen al spiritueel getinte, stukken schreef hij in het geheim. Later concentreerde hij zich op instrumentale muziek. Meer dan vocaal werk was het een vrijplaats, want door het ontbreken van tekst bleven zijn instrumentale noten abstracter en dus ongreepbaarder voor de strenge communistische censuur. De dood van zijn vader markeerde een keerpunt voor Vask, zo bekende hij in een recent interview met Casco Phil: 'Mijn vader vroeg vaak: "Wanneer componeer je eindelijk eens een Onze Vader?" Toen hij overleed, heb ik precies dat gedaan. Eerst in het Lets, toen in het Latijn. Achteraf bleek het een kantelpunt om opnieuw expliciet spirituele thema's op te zoeken.' Inmiddels is Vask uitgegroeid tot met afstand de bekendste componist van Letland en hoeft hij niet meer voortdurend achterom te kijken. Sinds het midden van de jaren 1990 schiep hij een omvangrijk religieus oeuvre, dat hem in 2022 nog een Europese kerkmuziekprijs opleverde. En nu ligt er dus een nieuw werk. Ter gelegenheid van zijn tachtigste verjaardag verleende Casco Phil Vask de opdracht een stuk te schrijven voor koor en strijkorkest. Het werd een *Veni creator spiritus*, vernoemd naar de gregoriaanse pinksterhymne. In het voornoemde interview met Casco Phil karakteriseert de componist zijn nieuwe partituur als een muzikaal gebed dat uit verstillings langzaam aanzwelt tot een climax. Vask: 'Die uitbarsting, als we het zo dan maar noemen, zie ik als een gebalde bede om kracht en verbondenheid uit liefde. Als individuele mens ben je zwak, maar in elk leven brandt er iets eeuwig. Je moet je leven, dat je één keer hebt, met maximale levenslust beleven. Dan loont ons korte bestaan.' Het is deze levenskracht, deze geestdrift die voor Vask doorklinkt in het Latijnse woord 'spiritus'. In die zin roept zijn werk niet zozeer een katholieke godheid aan, maar klinkt er een bredere spirituele boodschap in door. Vask: 'Mensen zijn zo gefocust op hun materialisme dat ik meer dan vroeger de drang voel om een smeekbede de wereld in te sturen. Laat je ziel niet zomaar bedwelmen, maar sta stil en kijk wat vaker naar boven. Kijk wat voor een grandioos universum wij bewonen, en vergeet niet dat er iets bestaat dat je als individu overstijgt. En wees daar dankbaar voor.'

A cappella miniatuurtjes

Hardnekkige anekdote. We schrijven Moskou 1983. Na een uitvoering van Alfred Schnittkes *Faust-cantate* vraagt dirigent Valery Polyansky of de componist niet iets voor zijn koor wil schrijven. Aanvankelijk weigert Schnittke, maar als de twee elkaar opnieuw treffen tijdens Sviatoslav Richters beroemde December Avonden-festival,

stemt hij alsnog toe. Na een doorwaakte nacht zou hij Polyansky amper een dag later het manuscript van de *Drei geistliche Gesänge* hebben bezorgd. Als uitgangspunt voor de a cappella miniatuurjes koos Schnittke drie gebeden die aan het hart van het Russisch-Orthodoxe geloof raken. Het afsluitende *Otsje nasj* (*Onze vader*) is met ruim twee minuten het langste van de drie. Het openende Bogoroditse devo, de orthodoxe evenknie van het *Ave Maria*, heeft de vorm van een vraag-en-antwoordspel in canonvorm. In het middendeel kiest Schnittke voor een meer tekst-expressieve aanpak: de schuldbelijdenis van de tollenaar (Lucas 18:13) klinkt hier in een indringende crescendoboog.

Tussen barok en classicisme

Omstreeks 1733 ging het de jonge Giovanni Battista Pergolesi voor de wind. Dankzij het succes van zijn komische opera *La serva padrona* ging zijn naam als een lopend vuurtje rond in de muzikale kringen van Napels. Al snel kreeg hij een verzoek van de Napolitaanse broederschap Cavalieri della Vergine dei Dolori: of hij een nieuw *Stabat Mater* wilde schrijven ter vervanging van het inmiddels wat ouderwets geachte werk van Alessandro Scarlatti. Het zou Pergolesi's laatste compositie worden. In 1736, amper 26 jaar oud, bezweek hij aan tuberculose. Volgens de overlevering schreef hij het slotduet van zijn *Stabat Mater* op zijn sterfbed. Pergolesi's tekstuele uitgangspunt was hetzelfde als dat van Scarlatti: een anoniem dertiende-eeuws gedicht waarin Maria treurt om haar gekruisigde zoon. Muzikaal slaat Pergolesi echter een fundamenteel andere weg in. Barokke complexiteit maakt plaats voor een vroeg-klassieke elegantie en helderheid. In plaats van doorwrochte polyfonie staan twee zangstemmen — sopraan en alt — centraal, concertant geplaatst tegenover een bescheiden maar expressief orkest dat een nadrukkelijk begeleidende functie heeft. De zangmelodieën zijn rijk versierd met figuraties die onmiskenbaar schatplichtig zijn aan de operabühne. Die operateske inslag klinkt ook door in de brede waaier aan kleuren en emoties die Pergolesi in de twaalf delen ontvouwt. In het iconische openingsdeel drijft hij dissonanten als nagels in de notenbalk. Ook het *Quando corpus* spreekt ontegenzeggelijk de taal van de rouwklacht. Daartegenover staan secties als het *Quae moerabat* en *Inflammatum*, die rechtstreeks uit een opera buffa lijken weggehuipst. Precies die stilistische meerduidigheid vormde de inzet van een bescheiden controversie. Critici als de Bolognese muziektheoreticus Padre Martini vonden de lichte, galante toon niet passend bij de aangrijpende bijbelthematiek. Het bleek een achterhoedegevecht. In heel Europa oogstte het werk enorme bijval. Het groeide uit tot een van de meest verspreide en uitgegeven composities van de achttiende eeuw — en behoort tot op de dag van vandaag tot de populairste werken uit het repertoire. Het bleek een achterhoedegevecht. In heel Europa oogstte het werk enorme bijval. Het groeide uit tot een van de meest verspreide en uitgegeven composities van de achttiende eeuw — en behoort tot op de dag van vandaag tot de populairste werken uit het repertoire.

Joep Christenhusz

Gloed

Een filosofische kijk op het festivalthema door Mathias Coppens

De mens is de enige soort die vuur kan maken. Vuur, een archetype dat voorkomt in verschillende culturen, de metaforische motor van ons bestaan. Voor de prehistorische mens was de beheersing van vuur essentieel om te kunnen overleven. Dat uitte zich niet alleen in het beter kunnen bereiden van voedsel, maar ook in het afschrikken van roofdieren. Samen rond het vuur, veilig en warm, een essentieel element in gemeenschapsvorming. De eerste verhalen zijn wellicht verteld in die context: vuur als voorwaarde voor de kunst van het vertellen.

Vuur komt dan ook vaak terug in die eerste overgeleverde verhalen, denk maar aan de Griekse mythe van Prometheus, de bringer van het goddelijke vuur. De vlam als kosmische trilling: een ongrijpbare kracht, een bron van energie met een al even vernietigende werking. Energie komt van het Griekse *en-ergeia*, wat we kunnen ervaren 'in de werking'. Vuur is een vorm van energie die op een bepaald moment in het menselijke denken tegenover materie komt te staan. Vanuit recent wetenschappelijk onderzoek weten we echter dat materie zich schijnbaar presenteert als vast, maar eigenlijk ook constant onderhevig is aan verandering.

Dualistisch denken en een meer holistisch levensbeeld wisselen elkaar af in de geschiedenis van de mensheid. Verlichtingsfilosofen plaatsen het subject naast het object, de natuur is een systeem dat de mens kan ontrafelen vanuit empirisch onderzoek. Lichaam en geest staan tegenover elkaar en vormen in die periode de basis voor de wetenschap en de ethiek. Later, in de 19de eeuw, zoeken filosofen dan weer naar een integratie van uitersten: de mens als deel van de natuur, of de natuur in de mens. Voor Schopenhauer is *die Wille* het centraal begrip: een natuurlijke kracht waar alles en iedereen aan onderworpen is. Schopenhauer baseert zich onder meer op het concept *conatus* van Baruch Spinoza: de fundamentele kracht die in alles aanwezig is om te blijven bestaan. In de vroege 20ste eeuw introduceert Henri Bergson het begrip *élan vital*, alweer een nieuwe metafoor voor de scheppende kracht van de evolutie. Een vijftigtal jaar later bouwt Robert R. Pirsig zijn filosofisch denken op rond het begrip *quality*, voor hem de fundamentele kracht in het universum die alles, van atomen tot dieren, stimuleert om zich te ontwikkelen. En dan spreken we nog niet over niet-Westerse wereldbeelden zoals het Taoïsme of de religieuze zienswijzen van inheemse natuurvölkeren die meestal een vergelijkbaar concept centraal stellen.

Niettegenstaande dat al die begrippen hun eigen specifieke nuances hebben, zouden we toch kunnen stellen dat ze allemaal min of meer verwijzen naar een onverklaarbare oerkracht, die wel te beschrijven is, maar enkel ten volle kan begrepen worden in de ervaring. Die ervaring beweegt ons, ze heeft het potentieel te ontroeren. Emotie komt van het Latijnse *e-movere*: in beweging brengen, het naar buiten bewegen. Dat is dan ook het terrein van de kunsten en bij uitstek dat van de muziek. In de Romantiek wordt de absolute werking van muziek gezien als de vertaling van die oerkracht in klank. Of muziek iets kan betekenen buiten zichzelf wordt de discussie. Doorheen de geschiedenis van de mens werden er tal van metaforische betekenissen aan muziek gegeven: van de opvoedkundige bedenkingen van Plato tot de affectenleer van J. Mattheson om maar enkele West-Europese voorbeelden te noemen. Maar al die betekenissen die werden gegeven aan bepaalde samenklanken zijn sterk afhankelijk van culturele parameters, sociale codes en veranderen van tijd tot tijd. En toch zijn er bepaalde muzikale archetypes die in verschillende culturen dezelfde associaties oproepen en tijdloos blijken te zijn. Het *lamento* is zo'n voorbeeld: de dalende bas als uiting van verdriet. Als er iets universeel blijkt te zijn, is het wel de verklanking van verlies.

Er zijn veel aspecten aan het muziek maken: er is de intellectuele dimensie van haar architectuur, de proportionele ordening van klank in tijd, er is haar fysische betekenis als klankgolf, haar emotionele betekenis die voortvloeit vanuit haar retorische en dramatische taligheid, haar sociaal-culturele betekenis en ga zo maar door. Toch ervaren we muziek als een geheel, een unieke balans tussen hoofd en lichaam. Dat die ervaring ontzettend krachtig kan zijn, zal niemand ontkennen. Wanneer we onze muzikale ervaring willen delen, zijn we veroordeeld tot taal, tot metaforen. Het is niet toevallig dat we in ons enthousiasme dan vaak zeggen dat de muzikanten 'met passie speelden', of dat de muziek 'vurig' klonk. Muziek, passie en vuur zijn immers allemaal metaforen voor die onbekende oerkracht, de motor van ons bestaan. Het concertritueel is niet anders dan het samen onderhevig zijn aan die kracht, een ervaring die teruggaat tot de vlammen van onze prehistorische zelf.

Het gesprek dat volgt op die ervaring kan enkel maar een herinnering zijn aan wat was, een mijmering over een vervlogen moment. De schoonheid van die ervaring ligt uiteindelijk in haar vergankelijkheid, in haar gloed. Gloed is dus wat overblijft, een restant van wat ooit in alle hevigheid oplaaide. Als ook dat is uitgedoofd, ontstaat er een existentieel verdriet. Vanuit die introspectieve eenzaamheid groeit het brandend verlangen om terug samen te komen om die oerkracht terug te beleven. Die wederkerende cyclus zit in ons DNA geprint: het collectief ervaren van kunst is een viering van het leven zelf, ze raakt ons tot in de kern van ons bestaan.

Mathias Coppens

Biografie

Peteris Vasks

Peteris Vasks is een gerenommeerde Letse componist, bekend om zijn diep emotionele muziek waarin persoonlijke ervaringen, maatschappelijke thema's en natuur centraal staan. Hij schreef symfonieën, kamermuziek, concerten en koorwerken.

Vasks werd geboren op 16 april 1946 in Aizpute (Letland), kort na de Sovjetbezetting. Zijn ouders waren baptistenpredikanten, wat een grote invloed had op zijn leven en muziek. Ondanks politieke en religieuze beperkingen studeerde hij contrabas aan de Jazeps Vitols Muziekacademie in Riga (diploma 1970). Later studeerde hij compositie bij Valentin Utkin en behaalde zijn diploma in 1978. Tussen 1973 en 1978 studeerde hij ook in Vilnius. Van 1963 tot 1974 werkte Vasks als contrabassist bij verschillende orkesten, waaronder het Lets Nationaal Symfonieorkest en de Letse Opera. Eind jaren 80 en begin jaren 90 brak hij internationaal door. Zijn Symfonie nr. 2 en het vioolconcert Distant Light maakten hem wereldwijd bekend door hun intense emotionele kracht en poëtische sfeer. Zijn stijl combineert een lyrische klankwereld met invloeden uit Baltische volksmuziek en de natuur, vaak met thema's als lijden, hoop en vrijheid onder de Sovjetperiode. Hij ontving o.a. de Letse Grote Muziekprijs (1996), de Cannes Classical Award (2003) en de Léonie Sonning Muziekprijs (2014). Daarnaast gaf hij compositieles aan de Letse Muziekacademie.

Vasks bracht Letse muziek internationale erkenning en geldt als een belangrijke stem binnen de hedendaagse klassieke muziek. Zijn werken worden vaak gezien als een muzikale oproep tot vrede, hoop en zorg voor de natuur, en als een artistieke weerspiegeling van Letlands geschiedenis en onafhankelijkheid.

Benjamin Haemhouts

Benjamin Haemhouts (1972) studeerde aan het Lemmensinstituut (LUCA School of Arts). Na een 15-jarige carrière als docent en trombonist bij het Rotterdams Philharmonisch Orkest en de Duitse Bamberger Symphoniker legde hij zich toe op het dirigeren en componeren en studeerde orkestdirectie bij de Russische dirigent Alexander Polyanchko, bij wie hij ook assistent was.

Sinds hij in 2008 creatief directeur werd van CASCO Phil-The Chamber Orchestra of Belgium, vallen zijn grensverleggende programma's op waarin hij graag hedendaags werk combineert met composities uit de barokke en klassieke periode. Verder heeft hij een voorliefde voor recent geschreven werk, muziektheater en hedendaagse dans en zette al tal van sociaal artistieke projecten op poten. Als gastdirigent werkte hij in België met het HERMES Ensemble, het Nationaal Orkest van België,

en het Brussels Philharmonic. Verder keerde hij onlangs terug naar de Bamberger Symphoniker, maar dan als dirigent, dirigeerde hij het Guanajuato Symphony Orchestra in Mexico en maakt hij in 2019 zijn debuut bij de Argovia Philharmonic in Zwitserland, en het 'Orquesta de Camera de Bellas' in Mexico City.

Casco Phil

Casco Phil is een Belgisch kamerorkest, opgericht in 2008 door dirigent Benjamin Haemhouts. Het ensemble heeft zijn thuisbasis in Mechelen en is georganiseerd als een flexibel orkestcollectief: musici spelen in uiteenlopende formaties, van kamermuziek tot symfonisch orkest.

Casco Phil is een Creatieve, Avontuurlijke, Sociaal-geëngageerde Culturele Organisatie. Naast de meest diverse concerten op de meest bijzondere locaties, wil Casco Phil de nieuwsgierigheid van een zo breed mogelijk publiek aanwakkeren door onverwacht, avontuurlijk en nagelnieuw repertoire te programmeren op een toegankelijke manier. Het orkest presenteert zich eerder als een muzikaal laboratorium, waar experiment en dialoog met andere kunstvormen centraal staan. Het orkest werkte samen met solisten als Katia en Marielle Labèque, Jörgen van Rijen, Pieter Wispelwey, Lukáš Vondráček, Sylvia Huang, Gary Hofman, Ibrahim Maalouf en Mari Samuelsen. Daarnaast maakte Casco Phil ook uitstapjes naar avant-garde, jazz en popmuziek, wat resulteerde in samenwerkingen met o.a. Bryce Dessner, Wayne Shorter, Jef Neve, Chris Potter, Marble Sounds en Ozark Henry.

De afgelopen jaren concerteerde Casco Phil in concerthuizen als BOZAR, Concertgebouw Brugge, DE SINGEL, de Bijloke, het Concertgebouw Amsterdam en De Doelen in Rotterdam. Casco Phil creëert en programmeert regelmatig nieuw werk van Belgische componisten, biedt podiumkansen aan jong talent en organiseert sociale projecten voor kwetsbare doelgroepen. Naast de artistieke werking ontwikkelde Casco Phil ook samenwerkingen met de bedrijfswereld, met op maat gemaakte projecten zoals Symphonic Leadership en Golf Goes Classic.

Marie-Juliette Ghazarian

De Franse mezzosopraan Marie-Juliette Ghazarian begon haar muzikale opleiding in Parijs als klavecijniste, een instrument dat ze meer dan twaalf jaar bespeelde. Na studies literatuur, media en cultuur aan La Sorbonne richtte ze zich volledig op zang en vervolgde haar opleiding aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel, waar ze in 2022 haar masterdiploma met grote onderscheiding behaalde.

Ze maakte deel uit van de MMAcademy van De Munt en werd er later MMSoloist en MMLaureate. Sinds 2022 is ze Artiest in residentie aan de Muziekkapel Koningin Elisabeth, waar ze wordt begeleid door o.a. Stéphane Degout, Sophie

Koch en José van Dam. Ze werkte samen met gerenommeerde dirigenten en regisseurs en nam deel aan talrijke concerten, producties en masterclasses. Ghazarian won verschillende prijzen, waaronder de Prix de la Vocation (2018) en meerdere onderscheidingen van het Koninklijk Conservatorium van Brussel. Op het operapodium vertolkte ze rollen zoals Carmen, Dorabella (Cosi fan tutte), de Derde Dame (Die Zauberflöte), Suzuki (Madama Butterfly) en rollen in producties bij o.a. De Munt, de Koninklijke Opera van Wallonië en de Opera van Metz.

Camilla Mandillo

De Portugese sopraan Camila Mandillo behaalde haar masterdiploma cum laude aan de Hochschule für Musik Hanns Eisler in Berlijn bij Martin Bruns en Uta Prieu. Eerder studeerde ze zang, compositie en klassieke gitaar aan het Nationaal Conservatorium van Lissabon. Tijdens haar opleiding werd ze ondersteund door o.a. Deutschlandstipendium, Live Music Now Berlin en de Calouste Gulbenkian Foundation.

Mandillo combineert zang met theater en fysieke expressie en vervolmaakte zich in masterclasses bij gerenommeerde artiesten zoals Sophie Koch en Robert Dean Smith. Haar operarepertoire omvat rollen als Susanna (Le Nozze di Figaro), Donna Anna en Zerlina (Don Giovanni), Pamina (Die Zauberflöte), Morgana (Alcina) en Belinda (Dido and Aeneas).

Ze is bijzonder actief in hedendaagse muziek, met o.a. een debuut in de Deutsche Oper Berlin, samenwerkingen met het Gulbenkian Orchestra en optredens op internationale festivals en radio-uitzendingen. In 2025 treedt ze op als soliste tijdens het ISCM World New Music Days in Lissabon.

Sinds september 2024 is zij Artiest in residentie aan de Muziekkapel Koningin Elisabeth, waar ze studeert bij Sophie Koch en Stéphane Degout.

Vlaams Radiokoor

Sinds 1937 is het Vlaams Radiokoor een referentie voor vocale muziek in Vlaanderen en Europa. De stem is de ultieme vertolker van onze emoties, en het Vlaams Radiokoor is een van haar grootste ambassadeurs.

Sinds seizoen 19-20 heeft Bart Van Reyn de leiding over het Radiokoor als muziekdirecteur. De gedeelde passie voor barok en hedendaags repertoire, het geloof in de stem als ultieme vertolker van onze emoties, en het streven om ons vocaal erfgoed toegankelijk te maken voor zangers en publiek zijn wat ensemble en dirigent verbindt.

Sint-Romboutskathedraal

De Sint-Romboutskathedraal werd in de dertiende eeuw gebouwd en is de hoofdkerk van het aartsbisdom Mechelen-Brussel. Ze is van meet af aan groter en indrukwekkender dan alle andere parochiekerken. De kerk groeide uit tot één van de blikvangers van de stad Mechelen. De binnenkant van de kathedraal is adembenemend. Je kan er het schilderij 'Christus aan het kruis' van Antoon van Dyck bewonderen, net zoals andere werken van onder meer Michel Coxcie, Gaspard de Crayer en Abraham Janssens. Het pronkstuk in de kerk is het hoofdaltaar van Lucas Faydherbe uit 1665.

EXPERIMENT/LEIDENDE
KUNST/THEATER/JAZZ/ACT
KLASSIEKE MUZIEK/POËZIE,
DESIGN/FOTOGRAFIE/DANS
OUDE MUZIEK/LITERATUUR
OPERA/ARCHITECTUUR/
FILOSOFIE/FILMMUZIEK/
GESCHIEDENIS/ERFGOED/GA
HEDENDAAGSE MUZIEK/FEST
POLITIEK/ECONOMIE/WORL
PERFORMANCE/SOCIOLOG
CHANSO SOUNDS

Klara. Blijf verwonderd.

Beleef klassieke muziek van de middeleeuwen
tot vandaag in een historisch kader

FESTIVAL VAN VLAANDEREN ANTWERPEN

AMUZ

26|27

met o.a.

Olga Pashchenko | Solomon's Knot | Les Trouveurs & Marc Mauillon |
Sophie Karthäuser & Les Muffatti | Ensemble Céladon | PER-SONAT |
Bart Coen & Mario Sarrechia | Cantoria | Viktoria Mullova & Alasdair Beatson |
Naruhiko Kawaguchi | Léa Desandre & Thomas Dunford |
Lucile Richardot & Ensemble Correspondances |
Margret Köll | Benjamin Alard |
A nocte temporis

Info & tickets www.amuz.be

HAAL MEER UIT DE VERPLICHTE E-FACTURATIE

E-facturatie is vanaf 2026 verplicht voor Belgische bedrijven. Los van de praktische besommeringen brengt die wetgeving ook opportuniteiten mee. Arco begeleidt ondernemers niet alleen bij een soepele overstap maar maakt het ook mogelijk om te connecteren met de indirecte taxoplossingen van deloitte om nog meer automatisering mogelijk te maken.

WAT IS E-FACTURATIE?

E-facturatie is het elektronisch verzenden en ontvangen van facturen in een gestandaardiseerd formaat. E-facturen zijn dus geen digitale facturen (Pdf's, Word- of Excelbestanden), maar wel gestructureerde XML-bestanden die voldoen aan Europese normen. Het grote voordeel is dat je ze razendsnel, foutloos en zonder menselijke tussenkomst kan verwerken.

Oscar Van Kesbeeckstraat 1 - 2800 Mechelen T
015 28 90 30 M info@arco.be W arco.be

BOEK JE
AFSPRAAK
HIER

COLOFON

ORGANISATIE

Mathias Coppens
directeur
Dr. Jelle Dierickx
programma Lunalia 2026
Michaela Defever
marketing & PR
Iris Teunissen
productie

PROGRAMMABOEK

Mathias Coppens
Michaela Defever
Charlotte De Decker

RAAD VAN BESTUUR

Marc De Geyter
voorzitter
Kris Vreys
ondervoorzitter
Greet De Clerck
Liana Davtyan
François Mylle
Annemarie Peeters
Jerry Aerts
Bart Van Reyn
Annick Schramme
Björn Siffer

ALGEMENE VERGADERING

Michel Vanholder (voorzitter), Rogier Chorus, Heidi De Nijn, Frank Nobels, Nicole Van Dessel, Bart Van Reyn, Ludo Kools

GRAFISCH ONTWERP EN CAMPAGNEBEELDEN

www.emilielauwers.be

WETTELIJK DEPOT: D/2016/0180/37

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever. Programma onder voorbehoud van wijzigingen. Het is niet toegelaten beeld- of geluidsopnamen te maken tijdens de concerten zonder expliciete toelating van de directie van het Festival van Vlaanderen Mechelen/Kempen.

CONTACT

Festival van Vlaanderen Mechelen
Onder-den-Toren 12, 2800 Mechelen
T +32 (0)15 20 49 82
mechelen@festival.be
www.lunalia.be

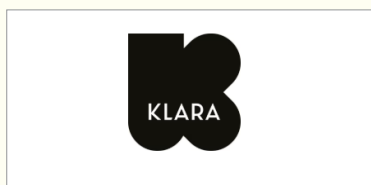
SUBSIDIENTEN

PARTNERS

SPONSORS

EUROPEAN FESTIVAL ASSOCIATION

Het Festival van Vlaanderen Mechelen maakt deel uit van de koepel Festival van Vlaanderen en is lid van de European Festival Association.

